

Hallintokunnat (vast.)

VUODEN 2017 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

Kunnanhallitus antaa seuraavat ohjeet vuoden 2017 talousarvion täytäntöönpanosta sekä talouden ja toiminnan järjestämisestä.

Hallintokuntien on noudatettava tiukkaa budjettikuria.

Määrärahojen käyttösunnitelmat

Valtuusto hyväksyy talousarvion määrärahat tehtäväaluetasolla. Lautakuntien on päätettävä määrärahojen jakamisesta tulosityksiköille. Jako alemmalle tasolle voidaan antaa vastuuhenkilön tehtäväksi.

Valtuustoon nähden sitovia ovat toimielinten arviointikriteerit/mittarit ja mittareiden tavoitearvot vuodelle 2017 sekä muut mahdollisesti valtuuston sitoviksi hyväksymät tekstit. Lisäksi valtuustoon nähden sitovia ovat talousarviokirjassa lihavoinnilla ilmaistut määrärahat (netto), mikä Tanessa (taloushallinnon raportit 2017) näkyy toimielimen toimintakatteena (Raportointikohde > Toimielin).

Talousarviovuoden aikana esille tulevat määrärahan ylitysuhat tulee poistaa muuttamalla toimintaa niin, että määrärahojen ylitykset kätetaan toimielimen omien määrärahojen siirroilla tai toiminnasta kertyvien tulojen kasvulla.

Mikäli toimielin ei kykene sopeuttamistoimenpiteistä huolimatta toimimaan määrärahansa puitteissa, voi toimielin esittää muutettavaksi talousarviota, jos kyseessä on kuntaa velvoittava meno tai menolla on erityisen painava peruste ja sen rahoitus on järjestyksessä.

Mikäli joudutaan tekemään muutos talousarvioon, tulee kunnanhallituksen aina samassa yhteydessä esittää ja ratkaista kyseisen muutoksen aiheuttama rahoitustarpeen kattaminen.

Käyttötalousosaa ja investointiosaa koskevat muutosesitykset on valmisteltava hyvissä ajoin muutostarpeen ilmaannuttua niin, että kunnanhallitukselle jää mahdollisuus ratkaista asia useamman vaihtoehdon pohjalta ja niin, että valtuusto käsittelee ne saman varainhoitovuoden aikana.

Toimielimen käyttötalousosan määrärahat ja investointiosan määrärahat ovat sitovia.

Määrärahoja ei vahvisteta menolajeittain vaan tulosityksittäin menot, tulot ja nettomeno.

Käyttösuunnitelmat tulee toimittaa kunnanhallitukselle tiedoksi 26.2.2017 mennessä.

Käyttötaloussuunnitelmat perustuvat hyväksytyyn tilikarttaan.

Tulojen vajauksen huomioon ottaminen

Talousarvioon merkityn tuloarvion vajauksesta tulee tiedottaa kunnanhallitukselle heti sen käytyä ilmi. Kunnanhallitus voi antaa tulovajauksen johdosta hallintokuntaa sitovan säästötavoitteen.

Määrärahan ylitys ilman erillistä korotuspäätöstä

Käyttötalouden määrärahaa saadaan ao. toimielimen päätöksellä ilman valtuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- tulot ovat valtionosuuksia, EU-rahoitusta, sponsorituloja tai ulkopuoliseen tai sisäiseen tilaukseen perustuvia tuloja,
- menon lisäys tulee täysin katetuksi tulojen lisäyksellä ja tulojen kertyminen on varmaa,
- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys

Lisäksi ao. toimielimen edellytetään pitävän luettelo edellä olevan mukaisesti tehdyistä päätöksistä.

Investointiosan toteuttaminen

Valtuuston hyväksytyä talousarviossa erikseen sidottuna nimikke-

nä olevan rakennushankkeen kustannusarvion voidaan hankkeen toteuttamiseen käyttää rahavaroja hyväksytyyn kustannusarvion puitteissa tehokkaan ja taloudellisen toteutuksen edellyttämällä tavalla, sen jälkeen kun kunnanhallitus on myöntänyt investoinnille täytäntöönpanoluvan. Hyväksyttävinä kustannuksina otetaan huomioon myös indeksinousu hankkeen käyttöönottoon saakka sekä kustannusarvion puitteissa suoritettavat takuukorjaukset käyttöönoton jälkeen takuuajan puitteissa.

Hankkeet ja hankinnat, joiden määrärahat talousarviossa sisältyvät useita kohteita käsittäviin nimikkeisiin, toteutetaan kullekin vuodelle hyväksytyllä määrärahalla. Keskeneneräisten hankkeiden ja hankintojen loppuunsaattaminen on määrärahan käyttösuunnitelmaa tehtäessä aina otettava ensisijaisesti huomioon.

Talousarvion sitovuusohjeissa todetaan, että: ”Ennen investointiosassa mainittujen investointien toteuttamista, on investoinnin toteuttamiseksi saatava lupa kunnanhallitukselta täytäntöönpanoa varten.” Investointilupaa ei tarvitse hakea, jos ko. investointikohteelle on aiemmin myönnetty yksilöity täytäntöönpanolupa.

Investoinnit on hyväksytty hankkeisiin, joten hankemäärärahaa ei saa ylittää. Kullakin hankkeella on oma projektinumeronsa.

Investointien täytäntöönpanohakemuksesta tulee käydä mm. selvästi ilmi investoinnin käyttötarkoitus, investoinnin toteuttamisen tarkoituksenmukaisuus, investoinnin toteuttamatta jättämisen vaikutus, rahoittaminen ja kilpailuttaminen.

Tavoitteet

Hyväksytyyn talousarvioon sisältyy tavoitteet tehtäväalueittain. Lautakuntien tulee määrärahoja jakaessaan antaa tarkemmat tavoitteet tulosityksiköille. Tavoitteiden antaminen sitä seuraavalle tasolle saadaan antaa vastuuhenkilöiden tehtäväksi.

Lautakuntien tulee toimittaa tiedot annetuista tavoitteista kunnanhallitukselle. Tavoitteet toimitetaan ensimmäisellä tulosityksikkötasolla. Tarkastuslautakunta valvoo mm. tavoitteiden toteutumista.

Tehtäväalueiden ja tulosityksiköiden vastuuhenkilöt

Lautakuntien tulee nimetä tehtäväalueiden ja tulosityksiköiden vastuuhenkilöt ja heidän sijaisensa.

Sama henkilö voi vastata useasta tehtäväalueesta ja tulosityksiköstä, mutta saman tehtäväalueen ja tulosityksikön vastuuhenkilöksi ei määrätä useaa henkilöä.

Lautakunnan antamat ohjeet

Lautakunnan tulee järjestää toimintansa siten, että annetut tavoitteet saavutetaan talousarvion määrärahoilla.

Talousarvion sitovuus

Talousarviossa ovat lautakuntaa sitovia valtuuston hyväksymät nettomenot ja tavoitteet.

Tehtäväalueen nettomenojen (=määräraha) ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyntä. Hyväksyminen on hankittava ennen ylityksen muodostumista ja aina ao. tilivuoden aikana.

Tuloarvion oleelliselle alittumiselle on hankittava valtuuston hyväksyminen, missä yhteydessä on arvioitava sen vaikutus määrärahan mitoittamiseen tai talousarvion laajempaan muuttamiseen.

Hallintokunnan on selvitettävä voidaanko ylitystarve rahoittaa ao. hallintokunnan muilla määrärahoilla tai toimintojen supistamisella. Ylitysoikeuksia esitetään valtuustolle myönnettäväksi vain poikkeustapauksissa.

Henkilöstön palkkaaminen

Uutta vakinaista tai määräaikaista henkilökuntaa voidaan palkata vain talousarvion määrärahan, nettomäärärahan tai sitovan tulostavoitteen puitteissa, edellyttäen, että lupa vakanssin täytölle myönnetään. Luvan myöntää kunnanjohtaja.

Avoimeksi tulevaan vakanssiin voidaan palkata uusi työntekijä vain, jos kyse on välittömään asiakaspalveluun liittyvistä tehtävistä tai muuten palvelutoiminnan kannalta välttämättömistä tehtävistä. Mikäli avoimeksi tullessa virassa ei käytetä julkista valtaa, on virka lakkautettava. Jos vakanssi katsotaan välttämättä täytettäväksi, tulee tilalle perustaa työsopimussuhteinen toimi.

Henkilökuntaa palkattaessa tehtävien tarkoituksenmukaisuus ja välttämättömyys kunnan palvelutoiminnan kannalta on aina selvitettävä. Lisäksi on selvitettävä onko vaihtoehtoista tapaa hoitaa em. tehtävät ja tästä aiheutuvat kustannukset.

Kun virka tai toimi (ml. tuntipalkkaisesti täytetty) jää vapaaksi, on hallintokunnan ilmoitettava vapautumisesta kunnanjohtajalle ja tehtävä selvitys viran/toimen tehtävistä ja/tai siitä kuinka tehtävät hoidettaisiin, jos vakanssia ei täytetä. Kunnanjohtaja päättää luvan antamisesta vakanssin täytölle.

Palkkaamisessa tulee ottaa erityisesti huomioon seuraavaa:

- määräaikaisella palvelussuhteella tulee olla työsopimuslain 1 luvun 3 §:n tai kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:n mukaiset perusteet. Määräaikaisuuden peruste tulee ilmetä työsopimuksesta;
- palkkaamispäätöksen tulee koskea koko määräaikaisen tehtävän kestoaikaa, jotta välttyään välittömästi toisiaan seuraavien työsopimusten ketjutukselta; ja
- tehtäväkohtaisen palkan tulee olla oikeassa suhteessa tehtävän vaativuuteen, jolloin tulee myös ottaa huomioon toimintayksikön vakinaisen henkilökunnan palkkaustaso.

Sijaisia voidaan hallintokunnan hyväksytyn tavoitetason ja talousarvion määrärahojen rajoissa ottaa virkoihin tai toimiin silloin, kun se toiminnan kannalta on välttämätöntä. Lyhytaikaiset sijaisuudet on hoidettava sisäisin työjärjestelyin. Sijaisia voidaan palkata vain jos on kyse välittömään asiakaspalveluun liittyvistä tehtävistä tai muuten palvelutoiminnan kannalta välttämättömistä tehtävistä.

Mikäli viranhaltijalle/työntekijälle myönnetään palkatonta virkavapautta/työlomaa ja/tai viranhaltijalle/työntekijälle myönnetään KVTES:n IV luvun 18 § mukainen lomaraha osittain tai kokonaan vapaana, ei viranhaltijan/työntekijän sijaan saa ottaa sijaista.

Avoimna olevaan virkaan kuuluvia tehtäviä hoitamaan voidaan ottaa henkilö määräajaksi siihen asti, kunnes virka saadaan täytettyä ja virkaan valittu henkilö ryhtyy hoitamaan virkaan kuuluvia tehtäviä.

Jos virkaan ei ole saatu kelpoisuusvaatimukset täyttävää hakijaa, voidaan tällöin ottaa henkilö hoitamaan avoimna olevaan virkaan kuuluvia tehtäviä määräajaksi. Organisaatiossa vireillä olevat muutokset, jotka merkitsevät henkilöstötarpeen uudelleenarviointia, on peruste avoimna olevan viran täyttämiseksi määräaikaisesti siksi ajaksi, kun muutosten toteuttaminen edellyttää.

Avoimen toimen täyttämiseen ottamalla henkilö määräaikaiseen työsopimussuhteeseen tulee aina olla työsopimuslain 1 luvun 3 §:n mukaiset perusteet (perusteltu syy).

Määräaikaista ylimääräistä (ei vakanssia) henkilökuntaa voidaan hallintokunnan hyväksytyn talousarvion määrärahojen ja henkilös-
tösuunnitelman tavoitetasojen rajoissa palkata hallintokunnan joh-
to- tai toimintasäännössä määrättyllä tavalla välttämättömiin tehtä-
viin, joita esim. töiden tilapäisen ruuhkautumisen tai kireän aikatau-
lun johdosta ei muuten saada määräajassa suoritettua.

Määräaikaisen ylimääräisen henkilön palkkaamisella ei milloinkaan
saa aloittaa uutta pysyväisluonteista toimintaa tai sellaista toimin-
taa, joka hetken jatkuttuaan on tarkoitettu muuttumaan tai voi
muuttua pysyväisluontoiseksi. Samaa henkilöä ei saa ilman lupaa
palkata yhteen tai useampaan välittömästi toisiaan seuraavaan
määräaikaiseen ylimääräiseen palvelussuhteeseen samankaltaisiin
tehtäviin pidemmäksi kuin yhteensä kahden vuoden määräajaksi.
Luvan myöntää toimialajohtaja.

Osa-aikaeläkejärjestelyyn perustuen hallintokunta voi ilman em.
lupamenettelyä palkata määräaikaisen ylimääräisen henkilön teke-
mään sitä työaika, joka jää omassa virassaan/toimessaan osa-
aikaiseksi siirtyneen henkilön täydestä säännöllisestä työajasta.

Rekrytoinnissa käytetään KuntaRekry –palvelua.

Yhteistyö

Lautakunnat veloitetaan tehostamaan kunnan sisäistä ja sektorien
välistä yhteistyötä sekä karsimaan päällekkäisiä toimia.

Hankinnat ja ilmoitukset

Hankintarajat viranhaltijoille ovat vuonna 2017 seuraavat:

kunnanjohtaja	20 000 €
toimialajohtaja	10 000 €
tulosityksikön esimies	5 000 €

Hankintarajat koskevat yksittäisiä hankintoja. Hankintoja tehdessä
on muistettava esteellisyyksymykset ja hankintojen kilpailuttami-
nen.

Hankinnoissa tulee tarkkaan noudattaa lakia julkisista hankinnoista
ja sen nojalla annettuja ohjeita. Kunnan yleiset hankintaohjeet on
hyväksytty kunnanhallituksessa 28.6.2010 ja 25.4.2016.

Kunta on mukana kunnanhallituksen mukaisesti yhteistyössä han-

kinnoissa Turun kaupungin kanssa, josta hankitaan päätöksen mukaiset tuotteet ja tavarat. Ennen hankintojen tekemistä on neuvoteltava kunnanjohtajan kanssa.

Lautakuntien alaisilla viranhaltijoilla/työntekijöillä ei ole oikeutta kannatus- yms ilmoitusten julkaisemiseen. Kannatus- yms ilmoitusten julkaisemisesta päättää kunnanjohtaja. Tonttimarkkinointia toteuttaa kunnanjohtaja.

Sisäinen valvonta ja raportointi

Kunnanhallituksen osaltaan sekä muiden toimielinten osaltaan on talousarviovuoden aikana jatkuvasti seurattava alaistensa tulosaluiden ja toimintayksiköiden tuottamien palvelujen kysyntää, tavoitteiden toteutumista, toimintaa sekä taloudenpitoa, annettava niille tarvittavia ohjeita ja määräyksiä sekä huolehdittava seurannan järjestämisestä.

Talousarvion toteutumisennuste on raportoitava valtuustolle neljännesvuosittain, ja kunnanhallitukselle kuukausittain.

Lautakuntien tulee raportoida talouden ja toiminnan kehittymisestä vähintään kahden kuukauden välein omalle lautakunnalleen.

Kukin lautakunta sekä vastuuhenkilöt vastaavat sisäisestä valvonnasta johtamansa toiminnan osalta.

Kaikkien vastuuhenkilöiden on tehtävä lautakunnalle raportti, johon sisältyy määrärahojen toteutumisen lisäksi tiedot tavoitteiden siihenastisesta sekä arvio koko vuoden toteutumisesta.

Raportit on käsiteltävä lautakunnan kokouksessa. Lautakuntien on raporttien perusteella arvioitava toimintaansa ja tarpeen mukaan tehtävä tarvittavat muutokset määrärahojen jakoihin tai hyväksymiinsä tavoitteisiin.

Muut määräykset

Toiminnassa ja taloudenpidossa on noudatettava kunnanhallituksen antamia erillisiä ohjeita.

Lautakuntien tulee käsitellä talousarvion noudattamista koskevat määräykset erikseen omana asiakohtanaan.

Työsuojeluun tai -turvallisuuteen tai yleisen toimintavalmiuden tur-

vaamiseen liittyvät korjaustoimet, hankinnat ja muut toimenpiteet on osana tavanomaista vuotuista toimintaa toteutettava toimielinten käyttöön myönnettyillä määrärahoilla. Työsuojelua ja -turvallisuutta on tällöin pidettävä erityisenä perusteluna asian kiireellisyydelle.

Tuloslaskelman rahoitusosaan kuuluvien tehtäväkohtaisten opetus- ja kulttuuritoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksien määrittelyä, budjetointia ja seuranta varten tarvittavat tiedot hallintokuntien tulee antaa pyydettyssä muodossa valtion viranomaisille ja kunnanhallitukselle. Taloussuunnitelmassa toteutettavaksi hyväksytyn investointihankkeen valtionosuuden anomisesta, budjetoinnista ja toteutumisen seurannasta vastaa ao. hallintokunta

Muiden valtionosuuksien ja avustuksien, joita saadaan eri tehtävien hoitamisesta ja jotka budjetoidaan toimielinten käyttötalousosan tulotileille, anomisesta, budjetoinnista ja toteutumisen seurannasta vastaa ao. hallintokunta.

Tilivuotta 2017 koskevien laskujen kierrätyksessä, vastaanottamisessa, tiliöinnissä ja hyväksymisessä käytetään Rondo R8 -ohjelmaa.

Vuoden 2018 koskeva talousarvion suunnittelu on aloitettava hyvissä ajoin. Vuodelle 2018 on valmisteltava maksujen, vuokrien, taksojen ja kaikkien verolajien korotusesitykset.

TAIVASSALON KUNNANHALLITUS

Vesa Rantala
kunnanjohtaja

Jussi Mattila
peruspalvelujohtaja